

ઇસ્લામ કી દો બુનયાદી શિક્ષાએ

મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

‘નોટ:- હદીષ કી રિવાયત કા ખુલાસા હૈ.’

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

*મુસ્લીમ, રાવી હઝરત જરીર ઇબને અબ્દુલ્લાહ રદી. હમ રસૂલુલ્લાહﷺ કી ખિદમત મેં સુબ્હ કે વકત બૈઠે હુવે થે કિ ઇતને મેં કુછ લોગ આએ તલવારે બાંધે હુવે, મોટે કમ્બલ લપેટે હુવે, ઉન્કે બદન કા ઝ્યાદાતર હિસ્સા નંગા થા ઔર ઉનમે સે ઝ્યાદાતર લોગ મુઝર કે કબીલે સે થે, બલ્કિ સભી મુઝરી થે. ઉન્કી ગુરબત ઔર ફકીરી કો દેખ કર આપﷺ કા ચેહરા પરેશાની કી વજહ સે પીલા પડ ગયા, ફિર આપ ઘર મેં ગએ ઔર બાહર આએ, હઝરત બિલાલ રદી કો હુક્મ દિયા કિ વો અઝાન દે (નમાઝ કા વકત હો ચુક થા) તો હઝરત બિલાલ રદી ને અઝાન ઔર ફિર તકબીર કહી, આપﷺ ને નમાઝ પઢાઈ, ઔર નમાઝ કે બાદ તકરીર ફરમાઈ જિસમે આપને સૂરહ નિસા કી પહલી આયત ઔર

સૂરહ હશર કે આખિરી રૂકૂ કી પહલી આયત તિલાવત કી ઔર ઉસ્કે બાદ ફરમાયા, લોગો કો ચાહિએ કિ અલ્લાહ કી રાહ મેં સદકા (દાન) દે, દીનાર દે, દિરહમ દે, કપડે દે, ગેહૂં કા એક સાઅ દે, ખજૂર કા એક સાઅ દે, યહા તક્કી આપને ફરમાયા અગર કિસીકે પાસ ખજૂર કા આધા ટુકડા હો તો વો વોહી દે.

તકરીર સુનને કે બાદ અંસાર કા એક આદમી અપને હાથ મેં એક થૈલી લિએ હુવે આયા જો હાથ મેં સમાતી નહી થી ફિર લોગો ને એક કે બાદ એક સદકા (દાન) દેના શુરૂ કિયા, યહા તક કિ મેને ગલ્લા ઔર કપડે કે દો ઢેર દેખે. લોગો કે ઇસ તરહ સદકા દેને સે આપﷺ કા ચેહરા દમક ઉઠા જૈસે કિ સોને કા પાની ચઢા દિયા ગયા હે, ફિર આપﷺ ને ફરમાયા જો શખ્સ ઇસ્લામ મેં કોઈ અચ્છા તરીકા શુરૂ કરે ઉસ્કો ઉસ્કા બદલા મિલેગા ઔર જો લાગ ઇસ અચ્છે તરીકે પર બાદ મેં અમલ કરેંગે ઉન્કા ભી અજ્ર ઉસ્કો મિલેગા ઔર યે કિ કામ કરને વાલો કે બદલે મેં સે કોઈ કમી નહી કી જાએગી ઔર જિસને ઇસ્લામ મેં કિસી બુરે તરીકે કો રાઇજ કિયા તો ઉસે ઉસ્કા ગુનાહ હોગા ઔર બાદ મેં જો લોગ ઉસ બુરે તરીકે પર ચલેંગે તો ઉસ્કા ગુનાહ ભી ઉસ્કે નામ-એ-આમાલ મેં

લિખા જાયેગા. બગૈર ઇસકે કિ ઉન અમલ કરને વાલો કે ગુનાહ મેં કોઈ કમી હો.

ઇસ્લામ કી દો બુનયાદી શિક્ષાએ હે, પહલા તૌહીદ, દૂસરા અલ્લાહ કે મોહતાજ વ ગરીબ બન્દો પર રહમત વ શફકત કરના, યહી વજહ હે કિ આપﷺ કા ચેહરા પરેશાની કી વજહ સે પીલા પડ ગયા, ઔર જબ ઉન્કે લિએ કપડો ઔર ખાનો કા કુછ ઇન્તેઝામ હો ગયા તો આપ કા મુબારક ચેહરા સોને કી તરહ દમકને લગા.

આપﷺ ને અપની તકરીર મેં સૂરહ નિસા કી પહલી આયત પઢી, જિસ્કા તરજુમા યે હે- ઐ લોગો! અપને પાલને વાલે કે ગુસ્સે સે બચને કી ફિક્ર કરો જિસને તુમકો એક જાન યાની એક બાપ સે પૈદા કિયા, ઔર ઉસસે ઉસ્કા જોડા બનાયા ઔર ઉન દોનો સે દુનિયા મેં બહુત સે મર્દ વ ઔરત ફૈલા દિએ તો અપને પાલને વાલે ખાલિક યાની અલ્લાહ કી નાફરમાની સે બચને કી ફિક્ર કરો જિસ્કા નામ લેકર તુમ એક દૂસરે સે અપના હક માંગતે હો, ઔર રિશ્તેદારી કા લિહાજ કરો ઔર ઉન્કે હુકૂક કો પૂરા કરો, હકીકત મેં અલ્લાહ તુમ્હારી નિગરાની કર રહા હે.

ઇસ આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ને દો બાતે ફરમાઈ હે. એક વહદત એ ઇલાહ, ઔર દૂસરા વહદત એ બની આદમ, વહદત એ ઇલાહ કા મતલબ યે હે કિ સિર્ફ અલ્લાહ ઇબાદત વ અતાઅત

કા હકદાર હે ઇસકા નામ તૌહીદ હે. ઔર વહદત એ બની આદમ કા મતલબ યે હે કિ સારે ઇન્સાન એક માં બાપ કી ઔલાદ હે, ઇસલિએ ઉન્કે બીચ રહમત વ શફકત કી બુનિયાદ પર મામલા હોના ચાહિએ. ઉન ગરીબો કો દેખકર સદકા કે લિએ અપીલ કરતે હુવે આપﷺ કા ઇસ આયત કો પઢના સાફતૌર પર ઇસ બાત કી તરફ ઇશારા કરતા હે કિ સોસાઈટી કે ગરીબો કી મદદ ના કરના અલ્લાહ કી નારાજગી ઔર ગુસ્સા કા સબ્બ બનતા હે. ઔર સૂરહ હશર કી જો આયત આપﷺ ને પઢી ઉસ્કા તરજુમા યે હે- ઐ લોગો! જો ઈમાન લાએ હો, અલ્લાહ કે ગુસ્સા સે ડરો, ઔર હર આદમી કો ઇસ બાત પર નઝર રખના ચાહિએ કિ વો કલ (કયામત) કે લિએ ક્યા ઝખીરા જમા કર રહા હે. ઐ લોગો! અલ્લાહ કે ગુસ્સા સે ડરો અલ્લાહ જાનતા હે તુમ્હારે ઉન કામો કો જો તુમ કરતે હો. યે આયત પઢકર આપﷺ ને ઇસ બાત કી તરફ ઇશારા ફરમાયા કિ ગરીબો પર જો માલ ખર્ચ કિયા જાતા હે વો આદમી કે લિએ આખિરત મેં ઝખીરા બનતા હે, વો બરબાદ નહી હોતા. જિસ આદમી ને સબસે પહલે સદકા કિયા થા ઉસ્કી આપﷺ ને તારીફ ફરમાઈ ઔર બતાયા કિ ઉસ્કો અપને સદકે કા ભી સવાબ મિલેગા, ઔર ઇસ બાત પર ભી ઉસ્કો બદલા મિલેગા કિ ઉસ્કો દેખ કર ઔર લોગો મેં ભી સદકા કરને કા જઝ્બા પૈદા હુવા.